

Michaela Plavjaniková: Pojetí ženy ve vybraných islandských rodových ságách
Bakalářská práce, FHS UK 2014
Posudek vedoucího práce

Předkládaná bakalářská práce zkoumá podrobně čtyři islandské rodové ságy z hlediska pojetí ženy. Ve stručném úvodu seznamuje čtenáře se situací na Islandu ve středověku a s rysy charakteristickými pro žánr rodových ság. Dále stručně shrnuje výsledky dosavadního bádání v otázce pojetí ženy ve středověké Skandinávii a popisuje svou metodu analýzy, která stojí někde na pomezí literární vědy a genderových studií. Hlavní částí práce je samostatná detailní analýza zvolených ság. Autorka zde rozebírá jednotlivá životní období, v nichž ženy v ságách potkáváme, a u každé kapitoly (Dívka, Manželka a matka, Vdova a rozvedená žena, Stará žena) formuluje vlastní shrnutí. V závěru práce pak uvádí výsledky své analýzy formou odpovědí na otázky, které i v úvodu položila, a pojmenovává témata, která z rozboru vyvstala jako spojená s ženstvím.

Práce celkově působí dobrým dojmem, ukazuje schopnost samostatné analýzy primárního textu i práce s cizojazyčnou sekundární literaturou, byť omezenou na anglickou jazykovou sféru. Pravopisné a interpunkční nedostatky (např. „v případě manželovi nepřítomnosti“, s. 67) najdeme povětšinou jen v závěrečné části (zřejmě nedostatkem času k redakci), jinak je práce zpracovaná pečlivě i po formální stránce.

Za nejoriginálnější přínos práce považuji především shrnutí za jednotlivými kapitolami, neboť v nich autorka po důkladné analýze materiálu formuluje postřehy, které jsou zajímavé a některé i nové. Dalším krokem by pak bylo tyto postřehy systematizovat z určité teoretické perspektivy se znalostí středověké kontinentální literatury, což je však nárok přesahující rámec bakalářské práce a spíše možnost pro další bádání. Podrobnější analýza by se také mohla odvíjet od citovaných přísloví a výroků, které ženské charakteristiky popisují explicitně a jsou pro danou otázku zajímavým materiálem.

Za problematiku naproti tomu považuji rozdělování atributů na „mužské“ a „ženské“ zvláště v kontextu, kde autorka píše, že „některé mužské atributy - např. moudrost - v sobě nese i ženská postava“ (s. 66), což je i v rozporu s tvrzením Doové (2009) o relativní uniformitě vlastností obou pohlaví v prostředí středověkého Islandu, jejíž práci v přehledu literatury také zmiňuje. Zde se projevuje metodologická nejednoznačnost práce - kolísání mezi genderovým přístupem a literárněvědným rozbohem. Proto také jednotlivé body v závěru působí nekoherentně a bylo by žádoucí je více rozvést tak, aby struktura byla preciznější. Příkladem může být velmi zajímavá otázka role ženy jako podněcovatelky k pomstě na rozdíl od častější mužské strategie dosáhnout

smíru finančním vyrovnáním. S tvrzením, že ságy takto ženy líčí proto, že ženy více dbají o zachování rodu, lze intuitivně souhlasit, nicméně by bylo třeba jej doložit na základě literatury, neboť podobně intuitivních vysvětlení najdeme více (představa ženy jakožto emotivnější, iracionálnější atd.).

Závěrem lze konstatovat, že autorka předkládané práce podrobně zpracovala vybrané ságy z hlediska položené otázky, dokázala se zorientovat v časově i myšlenkově vzdáleném kontextu a zpracovala přiměřené množství sekundární literatury, proto práci doporučuji k obhajobě a přes určitou metodologickou nevyjasněnost ji hodnotím jako „výbornou“.

Marie Novotná, Praha 6. 6. 2014